

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام صادق علیه السلام:

«إِنَّ الْكَرَوِيِّينَ قَوْمٌ مِنْ شِيعَتِنَا مِنَ الْخَلْقِ الْأَوَّلِ، جَعَلَهُمُ اللَّهُ خَلْفَ الْعَرْشِ، لَوْ قَسَمَ نُورُ وَاحِدٍ مِنْهُمْ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لَكَفَّاهُمْ. ثُمَّ قَالَ عليه السلام: إِنَّ مُوسَى عليه السلام لَمَّا أَنْ سَأَلَ رَبَّهُ مَا سَأَلَ، أَمَرَ وَاحِدًا مِنَ الْكَرَوِيِّينَ فَتَجَلَّى لِلْجَبَلِ فَجَعَلَهُ دَكًّا.»

«کزوئیان گروهی از شیعیان ما هستند که از خلق اول‌اند، که خداوند متعال آنان را در پشت عرش قرار داده، آن قدر نورانی هستند که اگر نور یکی از آنها بر تمامی اهل زمین تقسیم شود، ایشان را کفایت کند. سپس فرمود: موسی علیه السلام بعد از آن که از خدا درخواست دیدن کرد، خداوند به یکی از کزوئیان فرمود تا بر کوه طور تجلی کند، و او هم بر کوه جلوه‌ای کرد و با جلوه‌ی خود آن را متلاشی ساخت.»

(بحار الانوار، ج ۱۳، ص ۲۲۴)

سرشناسه: فیاض بخش، نفیسه، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور: حیات فرشتگان / نفیسه فیاض بخش، کاوس روحی برندق.
مشخصات نشر: تهران: فردا، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۱۲۱ ص.
شابک: ۸۰۰۰۰ ریال: ۶-۰-۹۴۵۰۲-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: فرشتگان (اسلام) -- جنبه های قرآنی
موضوع: فرشتگان (اسلام) -- احادیث
موضوع: فرشتگان
شناسه افزوده: روحی برندق، کاوس
رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ح ۹ ف / BP ۲۲۶
رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۴۶۷
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۲۱۰۰۹

حیات فرشتگان

دکتر نفیسه فیاض بخش، دکتر کاوس روحی برندق (عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس)

ناشر: انتشارات فردا
تلفن مرکز پخش: ۳۳۹۸۷۹۹۰ و ۰۹۱۹۷۰۱۷۶۰۶
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
چاپ: اول، ۱۳۹۳
چاپ و صحافی: سیما نقش
قیمت: ۸۰۰۰ تومان

فهرست

مقدمه	۹
فصل اول - ماهیت فرشتگان	۱۳
۱-۱. مفهوم لغوی واژه «مَلَك» و «ملائکه»	۱۵
۲-۱. فرشتگان، موجوداتی غیرمادی	۱۵
۳-۱. منظور از بال فرشتگان	۱۹
۴-۱. نفی جنسیت فرشتگان در قرآن	۲۰
۵-۱. منظور از رؤیت فرشتگان در دنیا	۲۲
۶-۱. تسبیح، غذای فرشتگان	۲۸
۷-۱. مسکن فرشتگان	۳۳
۸-۱. سخن گفتن ملائکه	۳۴
۹-۱. خوف فرشتگان از خداوند متعال	۳۹
۱۰-۱. شمار فرشتگان	۴۰
۱۱-۱. مراتب فرشتگان	۴۲
۱۲-۱. انواع و اصناف فرشتگان	۴۵

فصل دوم- نقش فرشتگان در تدبیر امور جهان	۵۵
فصل سوم- نقش فرشتگان در تدبیر امور مادی	۶۳
۱-۳. رساندن روزی و خیرات دنیوی و مادی	۶۵
۲-۳. حفاظت از انسان و دیگر موجودات	۶۷
۳-۳. دمیدن روح در جنین	۷۱
۴-۳. یاری رسانی غیبی به مؤمنان	۷۱
فصل چهارم- نقش فرشتگان در تدبیر امور تشریعی و معنوی	۷۵
۱-۴. نزول وحی	۷۷
۲-۴. حفاظت از قرآن	۸۳
۳-۴. ارتباط با پیامبران و امامان علیهم السلام و ایجاد محبت اهل بیت علیهم السلام در قلب مؤمنان	۸۵
۴-۴. ثبت اعمال انسانها	۸۵
۵-۴. بشارت به مؤمنان	۹۰
۶-۴. یاری رسانی و آمرزش خواهی برای مؤمنان	۹۵
۷-۴. طلب شفاعت برای مؤمنان	۹۸
۸-۴. طلب هدایت برای عموم انسانها	۱۰۰
۹-۴. همراهی و مشایعت مؤمنان	۱۰۱
۱۰-۴. تسکین دل صاحبان عزا	۱۰۳
۱۱-۴. پند و اندرز انسانها	۱۰۴
۱۲-۴. عزت بخشی به تواضع کنندگان برای خدا	۱۰۴
۱۳-۴. نفرین بر کافران و دشمنان اهل بیت علیهم السلام	۱۰۵
فصل پنجم- نقش فرشتگان در تدبیر امور اخروی	۱۰۷
۱-۵. قبض ارواح	۱۰۹
۲-۵. سؤال و جواب در قبر	۱۱۳
۳-۵. بشارت به بهشت برزخی و اخروی	۱۱۵
۴-۵. وعید به جهنم برزخی و اخروی	۱۱۶
کتابنامه	۱۲۱

مقدمه

اهمیت اعتقاد به وجود ملائکه به اندازه‌ای است که خداوند در موارد متعدد از کلام خود، ایمان به آن‌ها را بعد از ایمان به خود و روز قیامت قرار داده و دشمنی با آنان را دشمنی با خود تلقی کرده است: «مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ»؛ «هر که دشمن خدا، و فرشتگان و فرستادگان او، و جبرئیل و میکائیل است [بداند که] خدا یقیناً دشمن کافران است.»

در آیه‌ای دیگر خداوند، انکار وجود فرشتگان را موجب دورافتادگی از سعادت و گرفتاری به گمراهی می‌داند: «وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا»؛^۲ «و هر کس به خدا و فرشتگان او و کتاب‌ها و پیامبران و روز بازپسین کفر ورزد، در حقیقت دچار گمراهی دور و درازی شده است.»

نیز در جای دیگری از ویژگی‌های مؤمنان را ایمان و اعتقاد به فرشتگان دانسته و بر این اساس در کنار ایمان به خدا و پیامبران، ایمان به فرشتگان را از ضروریات اعتقادی مسلمانان به شمار آورده است:

۱. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۹۸.

۲. سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۱۳۶.

﴿أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ﴾؛^۱
 «پیامبر [خدا] به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است ایمان آورده است، و مؤمنان
 همگی به خدا و فرشتگان و کتاب‌ها و فرستادگانش ایمان آورده‌اند.»
 ﴿وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾؛^۲ «بلکه نیکی آن
 است که انسان به خدا و روز باز پسین و فرشتگان و کتاب [آسمانی] و پیامبران ایمان آورد.»
 شناخت ملائکه آثار و فواید دیگری نیز دارد:

۱. انسان با شناخت ملائکه و ایمان به آن‌ها، به جهان بینی وسیع و گسترده‌ای که حاکم
 بر جهان ماده است دست می‌یابد و در این صورت مراتب وجود را بهتر درک می‌کند و
 ایمانش به ذات پروردگار محکم‌تر و متقن‌تر می‌گردد.

﴿وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ﴾؛^۳ «و این گونه،
 ملکوت آسمان‌ها و زمین را به ابراهیم نمایانندیم تا از جمله یقین‌کنندگان باشد.»
 ۲. شناخت فرشتگان شناخت ما از جهان را عمق می‌بخشد و به جهان‌شناسی ما کمک
 می‌کند که جهان را آن گونه که هست بشناسیم.

۳. جهان‌شناسی ملکوتی، حقارت و کوچکی جهان ماده را در مقابل عظمت پروردگار
 و عالم وجود بر ایمان روشن می‌کند و می‌بینیم کسانی که اصالت را به ماده نسبت
 می‌دهند و وجود را به جهان مادی منحصر می‌دانند در چه محدوده کوچکی از هستی،
 خود را محدود ساخته‌اند و چه بسیار واقعیت‌هایی را که نادیده گرفته‌اند و چگونه از
 تبیین جهان هستی عاجزند.

۴. با شناخت ملائکه، ایجاد ماده و حرکت آن و هدایتی که بر جهان حاکم است و نظم
 مستقراز پیش تعیین شده و تکامل جهان و مسائلی که علم از تبیین آن عاجز است و
 هرگز با دید مادی نمی‌توان توجیه کرد، به خوبی قابل روشنگری است.

۵. با ایمان به ملائکه پیوند خود را با تمام موجودات احساس می‌کنیم و یکی بودن و یک

۱. سوره بقره، آیه ۲۸۵.

۲. سوره بقره، آیه ۱۷۷.

۳. سوره انعام، آیه ۷۵.

جهت بودن تمام نیروهای توحیدی را می‌یابیم و آن‌ها را یاور خود در طول حرکت و زندگی می‌دانیم.

این نوشتار درصدد است با تجزیه و تحلیل آموزه‌های بنیادین اسلامی درباره ملائکه که در آیات و روایات تجلی یافته است، آینه‌ای شفاف و روشن از ماهیت ملائکه و نقش آنان در تدبیر امور جهان، اعم از امور تشریعی و معنوی و امور اخروی را ارائه دهد. امید است مورد توجه حضرت حق و اولیای خاص او به ویژه ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گرفته و در نزد صاحب نظران مفید افتد. ان شاء الله.

نویسندگان